

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ
РАД У ВРАЊУ
Бр 551-14-671
25.02.2025.ггг
SRBINE

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ
ЗА 2024. ГОДИНУ

Фебруар, 2025.година

САДРЖАЈ

1.ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЈАВНОЈ УСТАНОВИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ.....	2
2.УВОДНИ ДЕО.....	2
3.ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	3
4.КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	7
5.КОРИСНИЦИ ПРАВА И УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	11
6. ПРОБЛЕМИ, ТЕШКОЋЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ У РАДУ.....	16
7.ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	20

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ

- **ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД**
  - **ГРАД**
  - **ГОДИНА ОСНИВАЊА**
  - **ДИРЕКТОРКА (име и презиме)**
  - **E-mail**
  - **АДРЕСА**
  - **ТЕЛЕФОН**
- ВРАЊЕ**
ВРАЊЕ
1964
Јадранка Стојановић
vranje.csr@minrzs.gov.rs
Задарска бр.2, 17500
017 /423 905

2. УВОДНИ ДЕО

Центар за социјални рад у Врању је у 2024.години имао врло значајну улогу у локалној заједници, као орган старатељства у вршењу послова из домена јавних овлашћења која финансира Република Србија али и у пружању услуга и остаривању проширених права социјалне заштите о којима се стара локална самоуправа. У 2024.години Центар је обезбедио доступност права и услуга свим корисницима и радио на унапређењу кадровских, материјалних и техничких капацитета.

Предмет извештаја је приказ броја и структуре корисника Центра за социјални рад Врање у 2024. години, као и преглед остварених права и пружених услуга социјалне заштите у складу са законом и прописима донетим на основу закона. Предмет извештавања је приказ функционисања Центра за социјални рад у Врању током 2024. године, а заснива се на вредновању ефеката постигнутим у остваривању редовних послова који су усмерени на потребе корисника, праћење, планирање и унапређење система социјалне заштите.

Извештај садржи интерпретацију, коментаре и критички осврт на постојеће стање, уочене тенденције и промене у раду, указује на проблеме и тешкоће у реализацији заштите и пружању помоћи грађанима, представља податке о недостајућим услугама и обрађује друга значајна питања.

Основа за израду извештаја су подаци прикупљени на основу електорнске базе података „СОЗИС“, постојећих евиденција и документације у Центру за социјални рад у Врању, као и извештаји постојећих Служби према унутрашњој организацији Центра за социјални рад у Врању као и званични статистички подаци преузети из Републичког завода за статистику, информације релевантних установа и институција на локалном нивоу.

Приказана је анализа карактеристика корисника, обим и садржај послова Центра за социјални рад и квалитет услуга. Основни инструмент којим је одређен начин израде овог извештаја је образац за извештавање о раду центара за социјални рад које је прописао Републички завод за социјалну заштиту и Министарство за рад, запошљавање,

борачка и социјална питања. У том смислу је овај извештај преглед тренутног стања у раду Центра за социјални рад са освртом на претходну буџетску годину и уједно је веома значајан како би се адекватно сагледала тренутна ситуација у Центру и како би се креирале наредне активности ове установе.

Непосредни циљ коме смо тежили у извештајном периоду био је усмерен ка побољшању социјалног статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану, пружањем квалитетне подршке у остваривању права непосредне социјалне заштите, пружању услуге у области породичног законодавства као и друге услуге социјалне заштите.

Извештај за 2024.годину прилагођен је реформским и законски дефинисаним циљевима у области социјалне заштите који су постављени стратешким документима и нормативним актима од локалног до националног нивоа.

Послови који се односе на права односно услуге социјалне заштите, за која финансијска средства обезбеђује Република Србија су поверени послови односно јавна овлашћења о чијем се обезбеђивању стара Република Србија а преко Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања успешно су реализовани у 2024.години

У вршењу других послова утврђених законом у 2024.години, Центар је поступао у складу са прописима донетим на нивоу локалне самоуправе у циљу остваривања права и пружању услуга у области социјалне заштите које обезбеђује град Врање.

КОМЕ ЈЕ НАМЕЊЕН ИЗВЕШТАЈ И КО ЋЕ ГА РАЗМАТРАТИ

Годишњи извештај Центра за социјални рад намењен је Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Републичком заводу за социјалну заштиту, Локалној самоуправи града Врања, грађанима и институцијама који су заинтересовани за област социјалне заштите, као и унутрашњим органима управљања Центра за социјални рад. Разматра га и усваја Управни одбор Центра за социјални рад и Скупштина града Врања.

Извештај о раду се посебно израђује по обрасцу Републичког завода за социјалну заштиту у систему „Аурора“.

3. ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Целокупна делатност и овлашћења Центра за социјални рад, регулисана су законима и подзаконских аката из области социјалне и породично правне заштите на основу којих се поступало и у 2024.години и то:

1. Закон о социјалној заштити
2. Породични закон
3. Закон о социјалној карти
4. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица
5. Закон о извршењу кривичних санкција према малолетницима
6. Закон о прекршајима
7. Кривични законик

8. Закон о спречавању насиља у породици
9. Закон о забрани дискриминације
10. Закон о општем у правном поступку
11. Закон о финансијској подршци породици са децом
12. Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад;
13. Правилник о хранитељству;
14. Одлука о социјалној заштити грађана на територији града Врања
15. Правилник о једнократној новчаној помоћи
16. Правилник о критеријумима за признавање права на коришћење и учешће корисника у цени услуге помоћ у кући
17. Правилник о условима обезбеђења и пружања услуге лични пратилац детета и други

1. У вршењу јавних овлашћења, Центар је у складу са законом одлучивао о:

- остваривању права на новчану социјалну помоћ;
- остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак за помоћ и негу другог лица;
- остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
- остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
- хранитељству;
- усвојењу;
- мерама старатељске заштите;
- одређивању и промени личног имена детета;
- мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

2. У вршењу јавних овлашћења, Центар у складу са законом, обављао је следеће послове:

- достављао на захтев суда налаз и стручно мишљење у поступку за заштиту права детета и сврсисходности мере заштите у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља као и програм припреме будућих усвојитеља и хранитеља;
- вршио попис и процену имовине лица под старатељством;
- спроводио поступак медијације у породичним односима и између малолетних учиниоца и жртве кривичних дела;
- сарађивао са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога и подноси извештај о испуњењу васпитног налога ;
- учествовао у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела и достављао мишљење суду;

- проверавао извршење васпитне мере појачаног надзора и спроводио васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства (бринуо о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, лечењу);
- достављао суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера;
- покретао судске поступке када је законом на то овлашћен;
- пружао услуге социјалног рада.

3. Центар за социјални рад је у току 2024. године предузимао низ активности у вршењу јавних овлашћења у раду, а нека од њих су следећа:

- открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите;
- организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и социјалног рада – пружа дијагностичке услуге; спроводи одговарајући третман, саветодавно терапијске услуге и стручну помоћ корисницима;
- води евиденцију и документацију о пруженим услугама и предузима мере у оквиру своје надлежности;
- спроводи поступак посредовања медијације у породичним односима (мирење и нагодба);
- решава у првом степену о остваривању права утврђених Законом о социјалној заштити и Породичним законом;
- пружа услуге социјалног рада у поступку решавања о тим правима;
- доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- доставља на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
- врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела;
- проверава извршење васпитних мера и доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- обавља друге послове утврђене законом.

4.Проширена права и услуге социјане заштите

На основу Одлуке о социјалној заштити града Врања, на територији града Врања, утврђена су проширена права и услуге социјалне заштите односно локалне услуге социјалне заштите које су се пружале у току 2024.године појединцима и породицама који се нађу у стању социјалне потребе односно лицима којима је потребан неки вид социјалне заштите.

1. Право на једнократну помоћ
2. Право на опрему корисника за смештај у установу или другу породицу,
3. Право на путне трошкове за родитеље-старатеље деце ометене у развоју која су на редовном школовању,
4. Право на накнаду трошкова сахране,
5. Право на бесплатан оброк
6. Право на смештај у Прихватилиште и Сигурну кућу при Центру за развој локалних услуга социјалне заштите у Врању
7. Право на услугу личног пратиоца
8. Право на услугу помоћ у кући
9. Становање у заштићеним условима

Основна социо – економска обележја града које покрива Центар за социјални рад својом делатношћу

Град Врање се налази у јужној Србији, у централном делу Пчињског округа. Граничи се са пет општина Пчињског округа – на северу са општинама Владичин Хан и Сурдулица, на западу са општином Босилеград, на југу са општинама Бујановац и Трговиште, а у североисточном делу и са три општине Косово и Метохија (Косовска Каменица, Ново Брдо и Гњилане. Просечна густина насељености према подацима Завода за статистику износи 64,2 становника на км/2.

Град Врање простире се на површини 860 км². Према подацима Републичког завода за статистику број становника према Попису становништва у граду Врању у 2022.години је 74381. Подаци говоре о смањеном броју становника на територији града Врања у односу на претходни Попис становништва у Републици Србији. Оно што је од утиција на саму надлежност и деловање Центра за социјални рад у Врању јесте број становника али и чињеница да се ради о бртско планинском подручју који изискује додатни напор приликом обавезних теренских посета нарочито у зимским условима и немогућност корисника из руралних средина да лично дођу у просторије Центра за социјални рад. У 2024.години Центар је у оквиру своје делатности успешно организовао теренске посете корисницима у складу са средствима на име материјалних трошкова који су установи опредељени.

По учешћу остарелих лица у укупној популацији (старији од 65 година), Град Врање се сврстава у локалитете са старим становништвом. Овакав демографски преображај становништва ствара изазове пред Центром за социјални рад у Врању као и локалном самоуправом да посебно брине и развија услуге које се тичу ове групе становника.

На територији града Врања регистровано је 15 централних основних школа, 8 средњих школа и 10 вртића у оквиру ПУ „Наше дете,,.

У 2024. години Центар за социјални рад у Врању је обележио 65 година рада и постојања, Свечаном академијом која је одржана у Позоришту „Бора Станковић“ у Врању. Присутност великог броја сарадника, представника Министарства, локалне самоуправе, државних органа, установа, јавних предузећа, удружења, говори о великом интересовању за систем социјалне заштите.

4. КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Организација рада:

Организација рада Центра за социјални рад у Врању прописана је Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад као и правилницима донетима на нивоу Установе.

Рад у Центру за социјални рад организован је кроз следеће службе:

1. Служба за заштиту деце и младих
2. Служба за заштиту одраслих и старих
3. Служба за правне послове
4. Финансијско административни и технички послови

Кадровска структура:

На основу решења Министарства број: 112-01- 151/33/2008-09 од 01.12.2008. године утврђен је број и структура стручних и других радника ангажованих у обављању поверених послова и јавних овлашћења у Центру за социјални рад Врање. По овом решењу одобрено је на пословима јавних овлашћења укупно 27 радника.

На дан 31.12.2024.године укупно је запослено 21 радник чији се рад финансира из буџета Републике Србије, од тога 2 запослена на одређено време због замене запослених привремено спречених за рад. С обзиром на број ангажованих радника чији се рад финансира из буџета Републике Србије евидентно је да установа послује са смањеним кадровским капацитетом када су у питању радна места која се финансирају из буџета Републике Србије.

Табела бр.1 - Број запослених чији се рад финансира из буџета Републике Србије на дан 31.12.2024.године

Ред. Бр.	Послови који се финансирају из буџета РС	Број радника	Пол	
			ж	м
1.	Директор	1	1	/
2.	Послови социјалног рада	13	12	1
3.	Управно – правни послови	3	3	/
4.	Послови планирања и развоја	/	/	/
5.	Административно финансијски и технички послови	4	3	1
	УКУПНО:	21	19	2

Табела 1. Приказује број радника чији се рад финансира из буџета РС на дан 31.12.2024.године уз напомену да су два стручна радника у децембру месецу 2024.године напустила установу због одласка у старосну пензију.

У извештајном периоду Центар за социјални рад је покретао поступке ради попуњавања упражњених радних места. Попуњено је, на основу сагласности Владе Републике Србије а преко ресорног Министарства једно радно место пријемом у радни однос на неодређено време 1 извршиоца са високом стручном спремом, дипл.психолога на пословима – водитељ случаја у Служби за заштиту одраслих и старих. У 2025.години Центар ће настојати да се попуне и преостала непопуњена радна места на пословима јавних овлашћења која се финансирају из буџета РС.

На основу Правилника о организацији и систематизацији послова Јавне установе Центар за социјални рад у Врању, бр.55100-217-1/2018,у делу који финансира локална самоуправа, укупно је 15 систематизованих радних места која се финансирају из буџета града Врања. На дан 31.12.2024.године у Центру за социјални рад у Врању укупно је 20 запослених и радно ангажованих чији се рад финансира из буџета Града Врања, од тога 14 извршиоца запослених на неодређено време, 5 извршиоца запослених на одређено време и 1 извршилац радно ангажован по основу уговора о обављању привремено повремених послова.

Табела бр.2- Број запослених и радно ангажованих чији се рад финансира из буџета града Врања на дан 31.12.2024.године

Ред. Бр.	Послови који се финансирају из буџета града Врања	Број Радника	Пол	
			ж	м
1.	Послови социјалног рада	9	9	/
2.	Управно-правни послови	4	2	2
3.	Административно финансијски и технички послови	6	4	2
4.	Ангажовани по основу уговора о обављању привремено повремених послова	1	/	1
5.	Укупно	20	15	5

Током извештајног периода Установа је функционисала са свих 15 систематизованих и попуњених радних места која се финансирају из буџета града Врања.

Укупан број запослених и радно ангажованих у Јавној установи Центар за социјални рад у Врању на дан 31.12.2024.године је 41.

У 2023.-ој години Центар за социјални рад у Врању је по први пут добио једног радника из редова професионалног обезбеђења па се са таквом праксом наставио и у 2024.години. Имајући у виду да у периоду пре 2023.године Центар није имао професионално обезбеђење а и саму чињеницу да се због специфичности послова из надлежности Центра а и веома осетљиве групације корисника дешавају се напади на запослене, као и конфликтне ситуације између странака, професионално обезбеђење је једини начин да се спрече инцидентне ситуације.

Јавна устнова Центар за социјални рад у Врању је у 2024.години донела План стручног усавршавања запослених за 2024.годину, чиме су се стекли услови да се процес стручног усавршавања запослених у Центру реализује у циљу ефикасније примене Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад а у складу са позицијом односно радним местом запослених. На основу Плана стручног усавршавања утврђена је и обавеза запосленима да похађају акредитоване програме обуке, учествују на стручним и научним скуповима, учествују на семинарима, курсевима и другим програмима едукације и на тај начин стекну бодове неопходне за стицање и обнављање лиценци за рад у социјалној заштити. Обавеза доношења Плана стручног усавршавања прописана је Посебним колективним уговором за социјалну заштиту Републике Србије а доноси се у складу са Планом развоја кадрова у социјалној заштити који доноси министар надлежан за социјалну заштиту.

Центар за социјални рад је у извештајном периоду омогућио стручним радницима да похађају обуке и учествују на стручним скуповима, у складу са потребама и исказаним интересовањима за професионални развој, као и финансијским могућностима Центра за реализацију истих. Едукације запослених су и у 2024.години финансиране средствима локалне самоуправе и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Стручни радници који на основу Закона и Правилника о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити, имају обавезу стицања и обнављања лиценци, у 2024.години континуирано су похађали акредитоване програме обуке, учествовали на стручним и научним скуповима, семинарима и другим програмима едукације у свим областима који су од значаја за рад на одговарајућем радном месту.

Пренос знања и информација у Центру за социјални рад и у 2024.години осим стручног усавршавања одвијао се и интерно кроз:

- организовање обука новозапослених и других стручних радника;
- координацију, усмеравање, обучавање, подстицање и евалуирање развоја стручних компетенција водитеља случаја од стране супервизора;
- пружање консултантске правне подршке водитељима случаја;
- обезбеђивање неопходног едукативног материјала;
- рад сталних и повремених стручних и саветодавних тела (колегијум руководиоца, колегијуми служби, стручни тимови).

У 2024.години 3 стручна радника завршила су основни програм обуке за вођење случаја која је предвиђена и у систематизацији радних места.

Такође у 2024.години 1 стручни радник завршио је основну обуку за супервизора чиме је стекао услов за издавање лиценце за обављање супервизијских послова у социјалној заштити. Петодневне обуке организоване су у Београду у Републичком заводу за социјалну заштиту.

У 2024.години Републички завод за социјалну заштиту одржао је састанак у 16 већих центара у Републици Србији а тим програмом обухваћен је и Центар за социјални рад у Врању. Састанак који је одржен у просторијама Центра у присуству два саветника за социјалну заштиту и већег броја руководиоца и стручних радника био је усмерен ка деци жртвама породичног насиља и на сагледавању стручних компетенција запослених са једне стране као и ресурса локалне самоуправе и проблеми везани за поступање у овом случају.

Фебруара месеца 2024.године две правнице Центра за социјални рад у Врању присуствовале су Међународној конференцији «Фестивал права и социјалне заштите» на

позив и у организацији Удружења правника социјалне заштите «Аргумент» и Коморе социјалне заштите.

У октобру месецу 2024.године шест запослених стручних радника је присуствовало је на Међународној конференцији «Озбиљни облици насиља – сиистем залеђен траумом» чиме је омогућена дводневна едукација из рзличитих облсти и то: Рад са осетљивим групама, ментално здравље, услуге у заједници од превенције до третмана као и размена искуства са колегама из других центара у Републици Србији.

У 2024.години у потпуности је рализован План стручног усавршавања за 2024.годину тако што су се сви стручни радници подједнако и континуирано усавршавали а имајући у виду радна места на која су распоређени као и њихове професије и личне афинитете. Неки од акредитованих програма обуке који су запослени у 2024.години похађали: «Превентивни и корективни надзор у заштити права деце у примарној породи, Преговарање у социјалном раду са тешко сарадљивим корисницима обука одржана у Београду, Развој услуга у заједници, предности и изазови обука одржана у дому ученика средњих школа у Врању и др».

Такође је значајно напоменути да су директор и стручни радници у 2024.години присуствовали радионицама које су биле организоване у Врању од стране Сталне конференције градова и општина Србије (СКГО), састанцима у организацији Удружења Атина који су усмерени на различите аспекте подршке жртвама трговине људима и женама у ризику од насиља и експлоатације, семинару у циљу представљања проблема у вези заступљености дечјих бракова у ромској заједници у Србији који је намењен локалним институцијама и представљању пројекта Бибија Ромског женског центра из Београда «Ромски женски активизам у заштити ромских девојака и девојчица од насиља узрокованих дечјим браковима».

У Центру за социјални рад у Врању у 2024.години одржан је састанак на иницијативу Удружења Иницијатива А 11 које се бави заштитом и промоцијом социјалних, економских и других људских права маргинализованих и угрожених појединаца и заједница у Србији. Представници Удружења су на територији града Врања спровели теренску посету у насељу «Цигански рит» након чега је одржан састанак ради бољег упућивања и сагледавања маргинализованих група а у циљу заједничке подршке ромској популацији и заштити њихових економских и социјалних права.

Центар је у 2024.години сарађивао и одржавао састанке са представницима Комесаријата за избеглице и миграције РС у Врању и другим релевантним институцијама, организацијама на територији града Врања.

Услови рада:

Кад говоримо о техничкој опремљемност Центра за социјални рад у Врању,а имајући у виду рад у новом сфтверу – Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите СОЗИС,у извештајном периоду је стављен акценат на набављање потребне компјутерске опреме и квалификованих електронских сертификата односно токена, колико су то дозвољавале финансијске могућности, на чему ће се радити и у наредној години како би се постигао задовољавајући ниво техничке опремљености. Из буџета локалне самоуправе у 2024.години опедељена су средства за набавку канцеларијских столица, штампача, скенера и компјутера.

Возни парк Центра за социјални рад чине два возила, „Fiat 500X“ обезбеђено од Министарства правде реализацијом пројекта «Брже и сигурније до корисника» и теренско

возило Dacia Duster, добијено од локалне самоуправе 2021.године. Поред ова два службена возила Центар поседује и возило „Zastava 10“ и „Lada Niva“ која нису у возном стању.

Приступачност Центра за социјални рад особама са инвалидитетом, а и старијих особа није адекватан, чиме се смањује могућност приступа услугама социјалне заштите, што се у претходном периоду надокнађивало теренским радом.

Велики проблем представља недостатак пословног простора имајући у виду чињеницу да је у последњих неколико година увећан број корисника и обим оставарених права и пружених услуга а што је и довело до повећања предмета за архивирање што захтева и простор за архиву.

Зграда у којој се одвија пословна активност Центра је стара те би евентуалне преправке и адаптација објекта биле повезане са великим трошковима зато би изградња нове зграде Центра, собзиром да је поступак код Министарства започет а у 2024.години интезивно настављен, била најбоље идејно решење.

5 .КОРИСНИЦИ ПРАВА И УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

У извештајном периоду од 01.01.2024-31.12.2024. године укупан број евидентираних захтева странака и других поднесака у Центру за социјални рад у Врању је 8807. У највећем проценту заступљена је старосна групација одрасли, затим деца, па стари.

Заступљеност корисника или корисничких група на евиденцији Центра за социјални рад:

Корисници права на новчану социјалну помоћ:

У Центру за социјални рад у Врању у 2024. години право на новчану социјалну помоћ остварило је укупно 825 породица (носиоци права). Број чланова породица које су оствариле право на новчану социјалну помоћ у 2024. години је 2207. На дан 31.12.2024. године на евиденцији Центра за социјални рад укупно је било 584 породица (носиоци права). Током 2024.године а и у односу на 2023. годину постоји тенденција смањења броја корисника који су остварили право на новчану социјалну помоћ. На основу анализе корисничких група малолетних и пунолетних корисника увиђа се да је материјална угроженост најчешћи проблем односно разлог због којег су се грађани нашли у систему социјалне заштите.

Право на новчану социјалну помоћ спада у поверене послове о чијем се обезбеђењу стара Република Србија преко ресорног Министарства те су и у 2024.години финансијска средства за ове намене обезбеђена из буџета Републике Србије.

Корисници права на једнократну новчану помоћ:

Центар за социјални рад у 2024. години реализовао је проширена права социјалне заштите на основу Одлуке о социјалној заштити грађана на територији града Врања.

Остваривањем права на једнократну новчану помоћ у 2024.години директно се утицало на материјални положај грађана града Врања. У извештајном периоду а на основу Одлуке о социјалној заштити као и Правилника о једнократној новчаној помоћи, по захтевима је одлучивала Комисија за једнократну новчану помоћ а по прописаној процедури. Град Врање је у 2024.години из буџета издвојио знатна средства управо за ове намене.

У 2024.години Центру за социјални рад у Врању поднето је укупно **1776** захтева по којима се одлучивало на основу Одлуке Комисије за социјална давања и налаза и мишљења стручних радника. Грађани су се обраћали захтевима за остваривање права на једнократну новчану помоћ за набавку лекова, задовољења основних животних потреба, набавка уџбеника и школског прибора за децу, покривање погребних трошкова, куповину огрева и др.

Корисници права на додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додаток за помоћ и негу другог лица:

Право на додаток за помоћ и негу другог лица има лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило своје основне животне потребе.

Ради се о веома важним давањима или социјалним трансферима намењеним особама којима је због природе и тежине болести неопходна помоћ другог лица. Мисли се на финансијску помоћ за обављање активности и услуга које су везане за задовољавање елементарних животних потреба и свакодневне активности у збрињавању особе које користе ово право а које је регулисано Законом о социјалној заштити а обзиром да је у питању право из домена поверених послова о његовом обезбеђивању стара се Република Србија.

Број корисника права на додаток за помоћ и негу другог лица и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица је у перманентном порасту.

Укупан број корисника права на додаток, као и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица је 554. У односу на структуру укупног броја корисника ово право највише користе старије особе, а затим одрасле особе, деца и млади.

Смештај у другу породицу – хранитељство:

Хранитељство је организовани облик збрињавања деце која из различитих разлога не могу да живе у својим биолошким породицама и подразумева смештај у другу породицу. Породица као природно окружење за раст и развој сваког детета пружа сигурност и осећај припадања, ствара могућност да дете развија своје способности, усваја знања и вештине, припрема се за живот у заједници и осамостаљује. На жалост, постоје околности када је детету ускраћена могућност да одраста уз своје биолошке родитеље. Хранитељство овој деци пружа могућност да одрастају у стабилном породичном окружењу што је јако битно за правилан и складан развој личности. Сврха хранитељства је да се деци без родитељског старања, деци без адекватног родитељског старања, која су под старатељством Центра за социјални рад и младим особама у складу са њиховим најбољим интересом, обезбеде нега, заштита, васпитање, образовање и услови за отимални развој у породичном окружењу, а у циљу повратка у биолошку

породицу, оспособљавања за самостални живот и рад. На хранитељском смештају у извештајном периоду са стањем на 31.12. 2024. године укупно је 61 дете.

Када стара особа више није у могућности да живи сама, уместо одласка у дом, кад год за то постоји могућност, Центар за социјални рад прибегава смештају у другу породицу. Породични смештај старих постаје приоритетна услуга социјалне заштите, будући да се град Врање сврстава у локалитете са старим становништвом те ће потреба за породичним смештајем одраслих и старих постати наша реалност. Тренутно су на породичном смештају 7 корисника ове услуге.

Задњих година Центар се суочава са проблемом да поједине категорије одраслих и старијих лица, није у могућности да смести у установу социјалне заштите, како због ограничених капацитета, тако и због њихових година старости, болести и тешкоћа које имају. Чињеница је да на територији Града Врања не постоји Дом за одрасла и стара лица и да постојање једне такве установе или Домског одељења при Центру за социјални рад у Врању и да би умногоме олакшало рад Центра а све у интересу старих корисника и њиховог адекватног збрињавања.

Служба за заштиту одраслих и старих на дан 31.12.2024.године има укупно 36 корисника на домском смештају. Док Служба за заштиту деце и младих на дан 31.12.2024.године има 8 лица смештених у Установама социјалне заштите.

Поремећени породични односи:

Број спроведених поступака у поремећеним породичним односима у извештајном периоду је 115, где је обухваћено 153 детета.

Поремећени породични односи и поред поступка мирења у већини случајева доводе до развода. Данашња породица је оптерећена бројним проблемима, због чега је њена стабилност угрожена, а функције ослабљене. Један од најчешћих разлога је сукоб због односа са родитељима партнера у нашој средини, претерана осећајна везаност за родитеље, недовољна зрелост партнера, односно, способност да се одвоје од дечјих улога у односу на своје родитеље и да прихвате независне, одрасле улоге, како у браку тако и према родитељима, недостатак комуникације међу партнерима, емоционална и физичка удаљеност, неиспуњена очекивања, долазак деце, нерешено стамбено питање као и финансијска несамосталност, став према новцу, став према заради и трошењу све више се појављује као разлог.

Постоји још чинилаца који могу да угрозе брак и да доведу до сукоба (алкохолизам, године старости, сексуална интересовања ван брака, образовање, итд.). Указали смо на врсте сукоба са којима се партнери најчешће срећу, али суштина свих брачних сукоба може да се сведе на један именован: на неспособност једног и другог да схвате потребе и осећања свог партнера, да прихвате партнера иако је различит и да их та различитост не узнемирава.

Мишљења смо да је неопходан превентивни рад у брачним и породичним сукобима, за чије спровођење је неопходно активирати-оформити „Саветовалиште за брак и породицу у кризи и подршку младима.

Послови заштите од насиља у породици:

Центар за социјални рад има формиран Интерни Тим за насиље у породици. Овај тим је интердисциплинаран и чине га 5 стручних радника Центра за социјални рад. Представник интерног тима за насиље учествује у Групи за координацију коју образује Основно јавно тужилаштво у Врању.

Руководилац интерног тима за насиље у породици је у сарадњи са руководиоцима Служби и супервизорима учествовао у доношењу одлуке о задуживању водитеља у конкретним случајевима насиља у породици, пружању подршке у вођењу случаја, укључивању стручних радника других профила у раду на случају, сарадњи са другим системима, а такође су се чланови интерног тима укључивали у рад на случајевима где је насиље откривено у раду на предметима по другом основу.

Ефекти примењених облика заштите су ти да је у свим случајевима заустављено акутно насиље, да су све жртве насиља адекватно заштићене.

Корисници ЦСР евидентирани као жртве насиља у породици у 2024.години према старости и полу			
Старост жртава насиља	М	Ж	Укупно
Деца	71	80	151
Млади	3	28	31
Одрасли и стари	59	75	134
Укупно	133	183	316

На крају извештајног периода у Центру за социјални рад у Врању укупно је евидентирано 242 пријава насиља у породици од стране ПУ у Врању и од стране самих жртава које су поднели у Центру за социјални рад. Треба имати у виду да је укупан број жртава насиља у породици већи него број поднетих пријава јер Центар за социјални рад евидентира и сву малолетну децу у породици као жртве породичног насиља.

Стручни радници Центра едуковани су и за рад са насилницима. Спровођење третмана са насилником биће значајан за промену породичних образаца. Кроз третман насилник мења насилне обрасце понашања, схвата и прихвата да је насиље научен образац понашања који се може променити и омогућити заснивање функционалнијих, како партнерских тако и других односа.

Стручни радници Центра за социјални рад су едуковани за рад са жртвама насиља. Међутим, и поред рада са жртвама насиља често се дешава да након судских поступака жртва донесе одлуку да настави заједнички живот са насилним партнером. Повратак жртве у насилно окружење је најчешће из разлога што је жртва економски зависна, стамбено необезбеђена и под социјалним притиском околине.

У последње време све чешће се говори о насиљу међу децом, поремећају понашања код младих и утицају вршњачког окружења. У извештајном периоду је евидентирано 12 вршњачка насиља.

Уколико малолетник није прихватио, усвојио позитивне системе вредности, није стекао поштовање према ауторитетима, као такав врло лако може да почини кривично дело које група у којој се налази од њега захтева.

Велики је број оних адолесцената који систематски беже из школе, који испољавају поремећај у понашању, баве се крађама, уличним испадима, конзумирају алкохол и друга опојна средства.

Један број ових малолетника имао је искуства везана за распад породице или насилничко понашање родитеља. Они и немају јасан модел који означава про - социјално понашање и одређене ставове. Многи су, нажалост, од раног детињства искусили сиромаштво, не решена стамбена питања, изложеност криминалу, алкохолизму, насиљу у породици. Већина њих сматра да је њихово кршење законских норми само средство за постизање независности, посебно када је у питању новац, неки описују то као оправдану фазу у развоју која ће проћи.

Карактеристике ове популације су недовољна мотивација за школовање, проблем постојаности у активностима, одсуство образовних аспирација, снижен степен одговорности, проблематичан однос према ауторитетима и тешкоће са поштовањем правила.

Малолетници са проблемима у понашању и у сукобу са законом на евиденицији ЦСР Врање на дан 31.12.2024.године						
Проблем и у понашању у	Мал. учиниоци прершајних дела	Мал. учиниоци кривичних дела	Изречене васпитне мере од стране Вишег суда	Изречени васпитни налози	Деца до 14. Година – кривично неоговорна	Укупно
28	101	59	23	15	6	232

Међу малолетницима са изреченом васпитном мером и даље преовлађују малолетници чији се третман одвија у отвореној заштити применом одговарајуће мере појачаног надзора у оквиру породице. Због тога је и важно рећи да Центар у оквиру своје активности даје подршку породици како би је подржао у новој улози.

Послови старатељске заштите:

Породични закон разликује: старатељство и привремено старатељство.

Привремено старатељство подразумева доношење решења о постављању привременог старатеља одраслом и остарелом лицу које, по правилу, није лишено пословне способности, као и малолетном лицу у ситуацијама које су предвиђене у члану 132. Породичног закона.

На дан 31.12.2024.године укупно је 85 деце под старатељском заштитом а на основу евиденције Службе за заштиту деце и младих.

На дан 31.12.2024.године укупно је 112 одраслих и старих лица под старатељском заштитом а на основу евиденције Службе за заштиту одраслих и старих.

Проблем који је присутан је одсуство интересовања грађана да без надокнаде обављају старатељску функцију, посебно у заштити корисника душевних болесника.

Код групације деце и омладине старатељску функцију обављају углавном запослени у Центру за социјални рад.

Услуге неодложних интервенција:

- У извештајном периоду стручни радници Центра за социјални рад у Врању су пружали услуге неодложне интервенције 24 сата дневно, непосредно и у сарадњи са другим службама и државним органима у локалној заједници и то онда када је потребно заштитити дете, одраслу особу и предузети мере за осигурање безбедности у ситуацијама које угрожавају живот, здравље и развој корисника. За услугу неодложних интервенција финансијска средства у 2024.години опредељена су из два извора финансирања, из буџета Републике Србије и буџета града Врања.

6. ПРОБЛЕМИ, ТЕШКОЋЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ У РАДУ

Служба за заштиту деце и младих као основни проблем у 2024.години истиче:

- недовољан број стручних радника на пословима стручног социјалног рада, тако да постојећи извршиоци посла имају додатни степен оптерећености;
- у складу са Правилником о хранитељству од 08.04.2008. и 66/2022 године у делу спровођења стручног поступка Центар за породични смештај Ниш треба да обавља задатке из чл. 14 тач. 2), 4), 5), 6), 11) и 12, односно:
  - популарисање хранитељства, исказивање потреба за хранитељство и информисање кандидата за хранитељство;
  - процену опште подобности будућих хранитеља кроз интервју у установи и у кући;
  - примену Програма припреме за хранитељство и процену будућих хранитеља кроз припрему за хранитељство;
  - израду налаза и стручног мишљења стручних радника о општој подобности будућих хранитеља;
  - праћење и увид у остваривање сврхе хранитељства;
  - подршку детету и хранитељској породици током одвијања хранитељства
  - непостојање стандарда за задуживање одређеним бројем предмета водитеља случаја;
  - рад са мултипроблемским породицама у погледу мотивисања родитеља за доласке на саветодавне и едукативне радионице са циљем јачања родитељских вештина и компетенција,
  - све већи број деце до 14 година живота који су кривично неодговорни и недостатак смештаја за такву децу.
  - све више малолетних учиниоца кривичних дела којима се изречу више истих васпитних мера које не дају ефекта у побољшању понашања малолетника.

Све ове надлежности Центра за породични смештај и даље обавља Центар за социјални рад, односно Служба за заштиту деце и младих, што додатно оптерећује рад Службе и сваког појединачног водитеља случаја.

Пример добре праксе:

1. У раду Службе за заштиту деце и младих се као добра пракса нарочито истиче успешност у организовању породичних конференција и конференција случаја у сарадњи са школама и Домом здравља и њихова ефикасност у пружању подршке родитељима и малолетној деци у превазилажењу развојних тешкоћа и обезбеђивању правилног одрастања и сазревања деце.

2. Формирање локалне мреже за превенцију сузбијања насиља у породици и помоћ жртвама и организовање редовних састанака уже радне групе ове локалне мреже са планирањем активности у конкретним случајевима насиља у породици.

3. Образовање локалне мреже и Радне групе за превенцију и борбу против вршњаког насиља.

4. Формирање тима за заштиту деце у уличној ситуацији од насиља, занемаривања и искоришћавања у Републици Србији (састанак одржан 11.09.2024.године).

Служба за заштиту одраслих и старих као основни проблем у 2024.години истиче:

Неке од идентификованих тешкоћа у раду у односу на посебне корисничке групе односе се на:

- Немогућност ангажовања стручних радника – водитеља случаја на неодређено време без сагласности Владе РС и ограничење рока за ангажовање запослених на одређено време доводи до смене стручних радника и потребе за учесталијим интерним обукама неискуснијих кадрова. Такође, повремено се јављају тешкоће код праћења и евалуација планова услуга због недостатка континуитета у раду услед промене водитеља случаја, којима се отежава увид у целину предмета којима су задужени.

Рад на предметима у извештајном периоду вршио се уз отежано поштовање прописаних рокова.

- збрињавање душевно оболелих лица лишених пословне способности у установе социјалне заштите због попуњености смештајних капацитета и недостатка ресурса, а са друге стране немогућност њиховог збрињавања у отвореној заштити; као нарочит проблем се издваја отпуст психијатријских болесника који су под непосредним старатељством Органа старатељства из здравствених установа без претходног договора са Центром за социјални рад у погледу обезбеђивања адекватног смештаја;

- недостатак услуге дневног борава за одрасле особе са инвалидитетом;

- неразвијеност услуга подршке за самосталан живот.

Пример добре праксе:

Добра пракса у раду Службе за заштиту одраслих и старих односи се, како на унутрашњи аспект функционисања у погледу сарадње и тимског рада, тако и на успешну комуникацију и сарадњу са представницима институција и организација у локалној заједници у пружању услуга интервенције и посредовања код других институција, прикупљању документације, упућивању на коришћење ресурса у заједници и др. У неколицини случајева се као добра пракса показала и доследна примена Закона о заштити лица са менталним сметњама у погледу сарадње представника различитих система у поступцима за задржавање без пристанка и смештај без пристанка лица са менталним сметњама. Као додатни ресурс у заједници врло значјна је и услуга помоћ у кући.

Кадровски и стручни капацитети службе су на почетку извештајног периода били доведени у питање због мањег броја кадрова али и чињенице да је стручни радник на боловању у дужем временском периоду што се одразило умногоме на рад службе. У 2024.години попуњено је упражњено радно место на пословима водитеља случаја пријемом дипл.психолога у радни однос на неодређено време на основу сагласности Владе РС али је крајем 2024.године Служба је остала без два стручна радника одласком у старосну пензију а како су у питању радна места руководиоца и супервизора Службе. Крајем 2024.године спроведена је нова организација службе што је добар показатељ за функционисање и деловање у 2025.години

Као пример добре праксе нарочито се истиче групна супервизија на нивоу Службе код комплекснијих предмета и праћење едукативних програма, акредитованих програма обуке чиме се подижу сручне компетенције запослених.

Служба за правне послове као основни проблем у 2024.години истиче:

- недовољан број стручних радника у канцеларији за материјална давања
- велики прилив предмета и константно повећани обим посла и у 2024.години
- увођење нових програма Система за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите (СОЗИС) и социјалних карти и проблема при раду у наведеним програмима.

Константан повећани прилив предмета као и увођење нових програма резултирало је да и поред попуњавања радних места са 2 извршиоца (дипл.правника) која су упражњена током 2019. и 2020.године а која су попуњена у 2023.години, намеће потребу ангажовања радника на одређено време због повећаног обима посла како се не би угрозило функционисање саме Службе.

- судски трошкови у поступцима за лишавање родитељског права (заштита права детета), као и код парничног поступка за изрицање мере заштите од насиља у породици.

- немогућност реализовања ванпарничног поступка у лишавању пословне способности због трошкова вештачења које треба да обезбеди орган старатељства;

Улога ЦСР у планирању социјалне заштите у локалној средини – сарадња са локалном самоуправом :

Центар за социјални ради има јако важну улогу и добра искуства на пословима планирања социјалне заштите у локалној заједници. На основу сагледавања свог рада у

претходној години исти унапређује у наредној години. Плански приступ ствара основу за проактиван наступ Центра за социјални рад према потребама и проблемима грађана у заједници и даљи развој делатности социјалне заштите.

У сарадњи са локалном самоуправом и укључивањем образовног система планираћемо активности припреме како би на одговарајући начин проценили потребе и дефинисали приоритете.

У 2024.години Центар за социјални рад је подстицао локалну самоуправу за развијање постојећих и увођење нових услуга социјалне заштите у локалној заједници а тај тренд ће се наставити и у 2025.години када се очекује усвајање Програма унапређења социјалне заштите града Врања за период од 2025. до 2028.године. Локална самоуправа је крајем 2024.године образовала Радну групу за израду Програма којим су обухваћени осим представника Центра за социјални рад и представници Јавне установе Центар за развој локалних услуга социјалне заштите локалних услуга у Врању као и представници Градске управе града Врања. То је и пут да се уведу нове услуге социјалне заштите усмерене ка јачању породице и родитељских капацитета и услуге које су усмерене ка деци са проблемима у понашању, жртвама насиља у породици као и деци без родитељског старања или са неадекватним родитељским старањем.

Доступност и распрострањеност локалних услуга социјалне заштите у заједници и улога Центра за социјални рад

Доминирајуће услуге у заједници су:

- Прихватилиште за одрасла и стара лица;
- Прихватилиште за жртве породичног насиља (Сигурна кућа);
- Дневни боравак за децу и омладину са инвалидитетом,
- Услуга лични пратилац детета;
- Услуга помоћ у кући;

На дан 31.12.2024.године укупно је 18 корисника које је Центар као упутни орган сместио у Прихватилиште за одрасла и стара лица при Јавној установи Центар за развој локалних услуга социјалне заштите у Врању који је пружалац услуге.

На дан 31.12.2024.године услугу помоћ у кући код пружаоца услуга користило је 17 корисника. У Прихватилишту за жртве породичног насиља – Сигурна кућа на дан 31.12.2024.године смештена је 1 корисница.

У току 2024.године Центру за социјални рад у Врању поднето је 28 захтвa за остваривање права на услугу лични пратилац детета.

Током извештајног периода број корисника проширених права и услуга социјалне заштите за која обезбеђује средства локална самоуправа је варирао што је у складу са промењивим социјалним потребама корисника Центра.

самоуправом са једне стране и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства за бригу о породици и демографију са друге стране.

Стручни радници Центра за социјални рад су у току године извршили обилазак својих корисника смештених у специјализованим установама социјалне заштите на територији целе Србије.

Видљивост рада Центра за социјални рад у Врању била је обезбеђена кроз извештавање надлежних органа и институција, информисање јавности путем средстава јавног информисања и званичне интернет презентације установе. Општа је оцена руководства и стручних радника Центра за социјални рад да су у стручном раду и поред велике оптерећености у раду, додатним личним напорима запослених, испоштована четири основна принципа заштите: благовременост, целовитост, континуитет и законитост, и поред тежине и озбиљности проблема корисника социјалне заштите и да се Установа у свом раду и у 2024. години руководила основним постулатом у социјаној заштити а то је најбољи интерес корисника.

У Врању,

дана 28.02.2025. године

Директорка

Јадранка Стојановић